

MINISTERUL CULTURII

DIRECȚIA GENERALĂ
PROTECȚIA ȘI VALORIFICAREA
PATRIMONIULUI CULTURAL NAȚIONAL

**NORME DE CONSERVARE
A BUNURILOR CARE FAC PARTE
DIN PATRIMONIUL CULTURAL**

EDITURA MUSEION
1993

V A D E M E C U M

Activitățile specifice legate de protecția bunurilor culturale mobile includ în prim-plan un ansamblu de măsuri proiectate, dirijate și urmărite exclusiv de factori specializați. Acestea sunt reunite sub forma Normelor de conservare care stabilesc comportamentul științific unitar față de obiectele cu valoare istorică, artistică, științifică, privite în sine sau sub forma colecției.

Activitatea de conservare ca atare revine deci celor cu atribuții precizate în acest sens, fiind un demers specializat ce are la bază un sistem bine stabilit de reguli. Desigur că, odată ce acestea sunt cunoscute și însușite de cei care utilizează, manipulează sau vin în contact cu bunurile culturale, responsabilitatea conservatorului devine transmisibilă, fiind astfel mult mai bine susținută. Obiectivul final al Normelor de conservare, un adevărat Vademecum rezultat din colaborarea multor specialiști, este asigurarea integrității valorilor culturale, prelungirea la maximum a vieții acestora. La împlinirea acestui obiectiv, un rol decisiv joacă conștientizarea comportamentului științific, aspectul educativ rezultat în urma însușirii și difuzării publice a Normelor, în primul rând de cei chemați să le respecte.

Patrimoniul cultural este, cum bine se știe, o componentă a avuției naționale, ocupând un loc distinct în economie și viața socială. Pe de-o parte, Numărul, Valoarea și Compoziția sa exprimă specificul cultural național, pe de alta, starea sa indică gradul de civilizație al societății contemporane și modul în care tratează aceasta moștenirea culturală.

Instituirea unui regim de exploatare, tratament și valorificare a bunurilor culturale mobile, strict controlat științific și caracterizat prin conștientizarea măsurilor obiective privitoare la conservare, prin Normele de conservare, răspunde, deci, cerințelor fundamentale ale protecției patrimoniului cultural național.

Normele de conservare valorifică experiența îndelungată și meritorie a specialiștilor conservatori, restauratori și muzeografi din România, urmând să fie însușite, respectate și impuse de corpul profesional din rețeaua instituțiilor cu atribuții pe linia ocrotirii patrimoniului cultural național.

Efortul sistematic de conservare, deliberat și conștient, calitatea demersului specializat, măsurile practice și fermitatea controlului sunt factorii care condiționează normele de conservare, sarcina asigurării lor revenind specialiștilor, în primul rând, și, cu precădere, conservatorilor de muzeu. Sfaturile și îndrumările acestora, demersul lor calificat prezent și viitor justifică locul pe care muzeele, oficiile pentru patrimoniul cultural național și laboratoarele de restaurare îl ocupă în cultura românească.

DIRECTOR GENERAL,

Dr. Ioan Opris

1. EXPUNEREA BUNURILOR CULTURAL-ARTISTICE

1.0. Valorificarea expozițională - temporară sau permanentă - a bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural istoric, științific, tehnic, memorialistic se face numai în spații corespunzătoare. Oricare ar fi motivele invocate, nu se va admite plasarea - chiar pentru perioade foarte scurte - a unor bunuri cultural-artistice de valoare națională în spații care nu răspund condițiilor preserise de prezentele norme.

1.1. Se consideră corespunzător spațiul care îndeplinește următoarele condiții:

1.1.1. Este salubru;

1.1.2. Are stabilitate microclimatică (umiditatea relativă de 50% - 65%). Calitatea mediului, din punctul de vedere al stabilității microclimatice, trebuie determinată pe baza unei cercetări suficiente de lungi (cel puțin un an) pentru ca rezultatele să fie concludente;

1.1.3. Dacă a fost nou construit, renovat, restaurat etc., să fi trecut cel puțin trei - șase luni de la terminarea lucrărilor, timp necesar pentru asigurarea stabilizării microclimatului interior;

1.1.4. Instalațiile de iluminat, încălzire, apă și canal sunt în bună stare, au fost terapeutic verificate și funcționează în mod corespunzător;

1.1.5. Instalația de iluminat a fost dimensionată potrivit sarcinilor pe care le impune o expoziție;

1.1.6. Este asigurată securitatea bunurilor expuse;

1.1.7. Îndeplinește totalitatea condițiilor impuse de reglementările în vigoare privind prevenirea și combaterea incendiilor.

1.2. Expunerea bunurilor de patrimoniu este condiționată de starea lor de conservare.

Se interzice expunerea bunurilor care:

1.2.1. Nu sunt în perfectă stare de ~~conservare~~ **CONSERVARE**

1.2.2. Nu au fost dezinfectate și dezinsecțizate;

1.2.3. Au o avansată stare de fragilizare.

1.3. Folosirea bunurilor cultural-artistice în activitatea expozițională trebuie să se facă cu stricta respectare a cerințelor de conservare. Pentru aceasta, organizatorii expozițiilor trebuie să respecte următoarele prevederi:

1.3.1. Proiectarea prealabilă a oricărei expoziții, indiferent de mărimea sau locul unde se montează. Proiectul trebuie să indice locul obiectelor în sala de expoziție, poziția și tehnica concretă în care acestea vor fi etalate. Pentru rezolvarea corespunzătoare a tuturor cerințelor unei expoziții, elaborarea proiectului trebuie să fie făcută în celipău cu structură multidisciplinară, stabilită în funcție de necesități.

1.3.2. Asigurarea cerințelor valorificării expoziționale și a celor de ordin estetic trebuie făcută în forme care nu vor afecta - imediat sau în timp - starea obiectelor.

1.3.3. Stabilitatea obiectelor la solicitările seismice.

1.3.4. La alegerea soluțiilor de etalare se interzice:

1.3.4.1. tensionarea obiectelor; pe cât posibil, acestea trebuie așezate în poziții de repaus;

1.3.4.2. faldarea, împăturirea, agățarea punctiformă, baterea în cuie, folosirea benzilor adezive, lipirea documentelor și a lucrărilor de grafică artistică;

1.3.4.3. plasarea obiectelor în imediata apropiere a surselor de iluminat, încălzit, deasupra elementelor de calorifer.

1.3.5. Etalarea obiectelor în sălile de expoziție trebuie făcută numai în momentul în care s-au terminat lucrările de pregătire a spațiilor, inclusiv montarea mijloacelor de etalare: vitrine, panouri, postamente etc. Este dăunătoare practica efectuării, concomitent cu montarea exponatelor, a lucrărilor de amenajare, reparații, instalații, finisări etc.

1.3.6. După ce au fost conservate sau restaurate, obiectele se pregătesc pentru expunere, în spații speciale de tranzit, de unde sunt aduse apoi pe rând în săli și montate în locurile prevăzute/indicate în proiect. Se interzice aducerea obiectelor în săli cu mult timp înainte de a fi etalate, întinderea lor pe jos, precum și căutarea variantei optime de expunere prin montarea și demontarea lor repetată.

1.4. Cu excepția pieselor de mobilier și a altor obiecte de mari dimensiuni, obiectele de natură organică se protejează prin introducerea în vitrine etanșate. Materialele din care se fac vitrinele, montajele, fondul etc. trebuie să fie neutre din punct de vedere chimic.

1.5. Protejarea obiectelor din expunere liberă (picturi, piese de mobilier etc.) se realizează prin montarea unor elemente de distanțare: cordoane, gradene, cerane din plexiglas sau cristal etc.

1.6. Atât personalul muzeului, cât și cel din afară (mai ales), care participă la lucrările în care sunt implicate obiectele, trebuie să fie temeinic instruit înainte de a-și începe activitatea. Toate operațiile de umidire, transport, montare a exponatelor se supraveghează de către conservator. Șeful secției (expoziției) răspunde de asigurarea condițiilor necesare pentru ca amenajarea expoziției să se desfășoare potrivit cerințelor conservării și securității colecțiilor.

1.7. În spațiile expoziționale trebuie asigurate următoarele condiții microclimatice:

1.7.1. Umiditatea relativă (U.R.) cuprinsă între 50%-65%.

1.7.2. Orice valoare de temperatură cuprinsă între 1-18° C este bună cu condiția ca aceasta să fie relativ constantă ($\pm 3-4^\circ$ C) și corelată cu valorile U.R.

1.7.3. Eliminarea radiațiilor ultraviolete (U.V.)

1.7.4. Nivelul iluminării bunurilor de natură organică se reglează în funcție de gradul lor de sensibilitate la degradarea foto-chimică, astfel:

1.7.4.1. 50-80 lueși pentru cărți, documente, miniaturi, acuarele, grafică, textile, lemn pietat, os, fildeș, specimene de istorie naturală;

1.7.4.2. 150-200 lueși pentru picturi și obiecte din lemn.

1.8. În fiecare unitate muzeală se identifică obiectele sensibile la degradarea fotochimică, luându-se măsuri speciale pentru protejarea acestora. În acest sens se impune:

1.8.1. Retragerea din circuitul expozițional a bunurilor de mare valoare, fragilizate sau susceptibile de fragilizare și înlocuirea acestora cu obiecte în stare bună de conservare sau cu replici artistice;

1.8.2. Reducerea duratei de iluminare a obiectelor din expoziție prin:

1.8.2.1. Acoperirea vitrinelor cu huse, în perioada în care muzeul este închis;

1.8.2.2. Iluminarea generală, difuză, de mică intensitate, a sălilor cu materiale organice sensibile. Pentru a se asigura vizionarea obiectelor se pot monta corpuri de iluminat la modulii de expunere. Acestea urmează să se folosească numai când este necesar, și atunci doar pentru scurtă durată (proces comandat prin comutatoare sau întrerupătoare automate);

1.8.2.3. Corpurile de iluminat (incandescente sau fluorescente) trebuie ceranate pentru ca radiațiile infraroșii (I.R.) să nu afecteze direct sau indirect starea obiectelor.

1.9. Deținătorii de bunuri care fac parte din patrimoniul cultural național au obligația să asigure supravegherea spațiilor expoziționale pentru prevenirea înstrăinării sau distrugerii bunurilor expuse.

1.9.1. Stabilirea numărului supraveghetorilor se face în funcție de dimensiunile sălilor de expoziție, de natura exponatelor, precum și de modul de expunere, astfel încât să se asigure supravegherea eficientă a tuturor exponatelor.

1.9.2. Atribuțiile personalului de supraveghere sunt:

- 1.9.2.1. Cunoașterea exponatelor și a locului de amplasare a acestora.
- 1.9.2.2. Asigurarea securității bunurilor expuse pe durata vizitării expoziției. Pentru aceasta este interzisă părăsirea sectorului. La deschiderea expoziției se controlează sigiliile sălilor și se verifică dacă toate obiectele sunt la locul lor. Aceeași operație se face la închidere, după ce s-a constatat, în urma unui control minuțios, că nu au rămas persoane străine în sector.
- 1.9.2.3. Supravegherea discretă a vizitatorilor pentru a împiedica atingerea sau degradarea obiectelor aflate în expunere liberă. În acest sens muzeele trebuie să aibă dotate sălile cu sisteme de avertizare.
- 1.9.2.4. Asigurarea aerisirii potrivit indicațiilor conservatorului.
- 1.9.2.5. Urmărirea funcționării aparatelor pentru măsura și controlul condițiilor microclimatice aflate în spațiile respective.

1.10. Scoaterea obiectelor din sector se face numai pe baza unui act semnat de muzograf/conservator și aprobat de conducerea muzeului, act în care trebuie să se consemneze denumirea obiectului, numărul de inventar, persoana care-l ridică, motivația scoaterii și destinația.

1.10.1. Deschiderea vitrinelor din expoziție, demontarea și montarea lucrărilor pentru a le conserva, studia, cerceta, fotografia, imprumuta etc. se face în afara programului de vizitare. Este interzisă deschiderea vitrinelor în prezența vizitatorilor.

1.10.2. Verificarea zilnică, precum și inventarierea periodică se pot face pe baza unor fotografii sau schițe de localizare a obiectelor.

1.10.3. Orice activitate care nu se înscrie în mod direct în cadrul programului expozițional (curățenie, reparații, întreținere, instalații, modificarea modulelor expoziționale etc.) trebuie efectuată, de asemenea, în afara programului de vizitare.

1.11. Dacă sunt necesare intervenții de reparații, instalații etc., obiectele trebuie evacuate. Dacă natura și amploarea lucrărilor nu impun evacuarea colecțiilor, acestea trebuie protejate în mod absolut atât de impuritățile care se degajă în timpul efectuării lucrărilor, cât și de eventualele accidente. Se consideră ca absolut indispensabilă supravegherea acestor lucrări de către conservatorul colecției/muzeului sau de către altă persoană competentă desemnată de conducerea muzeului.

1.12. Curățirea spațiilor expoziționale se face zilnic sau ori de câte ori este nevoie.

1.13. Pentru a diminua efectele negative ale poluării spațiilor muzeale se impun următoarele măsuri:

1.13.1. În sălile de expoziție nu se recomandă folosirea mochetelor pentru acoperirea pardoselilor. În acest scop se pot utiliza marmura, mozaicul, gresia sau linoleumul, în textură șiromatică adecvate.

1.13.2. Nu este recomandabil să se ceruiească suprafețele spațiilor în care sunt sau circulă bunuri de patrimoniu.

1.13.3. Pentru curățenie trebuie să se folosească numai aspiratoare și cârpe curate. Se interzice folosirea unor solvenți foarte volatili care, în contact cu aerul, dau amestecuri inflamabile și explozibile.

1.13.4. La intrarea în muzeu, vizitatorii trebuie să depună la garderobă obiectele personale și aparatele de luat vederi, conform reglementărilor de vizitare stabilite de către fiecare instituție.

1.14. La terminarea programului de vizitare, instalația electrică se scoate de sub tensiune. Pentru aceasta, muzeul trebuie să ia măsuri de separare a circuitelor, astfel încât debransarea instalației de iluminat din expoziție să nu afecteze alimentarea cu energie a celorlalte sectoare de activitate din muzeu, a instalațiilor de pază și securitate etc.

1.15. Muzeele etnografice retrag în fiecare an, la 15 octombrie, bunurile din inventarele de cameră ale obiectivelor în aer liber și le depozitează în spații corespunzătoare.

1.16. În perioada 15.X.- 15.IV., muzeele în aer liber pot asigura vizitarea obiectelor fără a permite accesul publicului în interiorul acestora. În perioada respectivă, personalul de supraveghere va fi instruit și folosit în activitatea de conservare a patrimoniului muzeal.

2. DEPOZITAREA BUNURILOR CULTURAL-ARTISTICE

2.0. Depozitarea colecțiilor muzeale, a bunurilor cultural-artistice trebuie făcută în spații corespunzătoare. Organizarea depozitului muzeal trebuie precedată de alegerea spațiului și de determinarea calității acestuia. Condițiile spațiului de depozitare sunt următoarele:

2.0.1. Să fie salubru și stabil din punct de vedere al microclimatului. Zidurile sănatoase și neigrasioase, fără infiltrații. Umiditatea relativă să fie cuprinsă între 50-65%, fără fluctuații mari sau bruște. Clădirea să beneficieze de o bună izolare termică, condiție a unei temperaturi constante. Orice temperatură cuprinsă între 1-18° C este potrivită, cu condiția ca U.R. să fie normală.

2.0.2. Să fie compact, în același perimetru al clădirii, separat de celelalte spații funcționale ale muzeului (expoziții și servicii). Dacă este posibil, spațiul de depozitare să fie organizat într-un alt imobil, astfel încât incidența factorilor de risc, foarte mare în cazul conviețuirii cu aceste servicii, să fie redusă la minimum. Dacă depozitul se amplasează într-un imobil comun, atunci pereții și ușile acestuia să fie din materiale inerte din punct de vedere termic, iar accesul și circulația în zona respectivă să fie riguros controlate.

2.0.3. Spațiile pentru accesul și circulația persoanelor și bunurilor, deschiderea și înălțimea coridoarelor, ușilor etc. să fie astfel dimensionate încât să nu creeze riscuri pentru circulația obiectelor.

2.0.4. Depozitele se pot organiza și la subsol, demisol sau nivelele superioare ale clădirii, dacă:

2.0.4.1. sunt salubre;

2.0.4.2. au climat corespunzător;

2.0.4.3. nu sunt sub nivelul rețelei de canalizare, au sifoane conectate la rețeaua de canalizare, nu au în interior conducte de la rețeaua de apă;

2.0.4.4. se pot amenaja, pentru a preveni eventualele inundații sau refulări ale conținutului rețelei de canalizare în cazul unor ploai torențiale;

2.0.4.5. capacitatea portantă a planșeelor este cuprinsă între 300-500 kg/mp (calculul trebuie să ia în considerare și sarcinile dinamice);

2.0.4.6. la etaj nu se depozitează obiecte mari din piatră, bronz, marmură etc.

2.1. Amplasarea și depozitarea obiectelor se face separat, potrivit naturii materialelor din care acestea sunt făcute (textile, metale, ceramice etc.), tipului morfologic și formatului (dimensiunii tip).

2.1.1. La stabilirea tipului morfologic se ține seama nu numai de forma obiectului, ci și de alte caracteristici care impun o soluție specifică de așezare a obiectelor și a modului de depozitare.

2.1.2. Depozitarea unor astfel de bunuri se poate face și pe baza altor criterii (cultură, proveniență, tehnică etc.), dacă acestea au în vedere:

2.1.2.1. așezarea obiectelor potrivit normelor conservării științifice;

2.1.2.2. folosirea integrală și rațională a spațiului respectiv.

2.2. Organizarea depozitului muzeal, precum și a tuturor celorlalte depozite care adăpostesc valori patrimoniale implică parcurgerea obligatorie a următoarelor etape:

2.2.1. Codificarea încăperilor în care se organizează viitorul depozit. Imobilele se notează cu literă mare, nivelele cu cifre romane, iar încăperile cu cifre arabe.

2.2.2. Etichetarea obiectelor.

2.2.3. Măsurarea obiectelor.

2.2.4. Stabilirea tipurilor morfologice.

2.2.5. Efectuarea inventarului de colecție. Se fac liste separate pentru fiecare tip morfologie, obiectele înscriindu-se în acest inventar în ordinea numerelor de inventar general.

2.2.6. Stabilirea formateelor. Se fac tabele separate, pe formate, în cadrul fiecărui tip morfologic.

2.2.7. Stabilirea modului de așezare a obiectelor - elaborarea modelului grafic și matematic al modulelor de depozitare (se face pentru fiecare tip morfologic, stabilindu-se, totodată, și poziția obiectului în raport cu celelalte obiecte și cu structura modulei, felul în care este asigurat accesul la obiecte, numărul de obiecte care se amplasează într-o unitate etc.)

2.2.8. Proiectarea amplasării imaginare a colecțiilor (în cazul în care unitatea nu are un asemenea spațiu la dispoziție); calcularea necesarului de spațiu pentru depozitarea acestora.

2.2.9. Studiarea și stabilirea parametrilor dimensionali și funcționali ai mobilierului: principiul de organizare a materialului (obiectelor), sistemul de funcționare, materialele cele mai indicate pentru fiecare tip, numărul etc. Elaborarea programului de proiectare și execuție a modulelor.

2.2.10. Proiectarea amplasării reale a colecțiilor pe un spațiu dat.

2.2.11. Elaborarea catalogului topografic și a celorlalte forme de organizare a informației de orice natură privind regăsirea obiectului.

2.3. Mobilierul din spațiile de depozitare trebuie să răspundă următoarelor cerințe generale:

2.3.1. Să fie funcțional, să asigure cele mai bune condiții de protecție, așezare, acces și mănuire a obiectelor. Să fie adaptat parametrilor fizici, morfologici și dimensionali ai obiectelor.

2.3.2. Să fie simplu și confecționat din materiale ușoare.

2.3.3. Să fie din materiale neutre din punct de vedere chimic, compatibile.

2.3.4. Să fie ieftin, din materiale accesibile care se pot procura și prelua (eventual în regie proprie) ușor.

2.3.5. În același timp cu proiectarea mobilierului trebuie să se conceapă și mijloacele și dispozitivele de acces și mănuire a bunurilor plasate în partea superioară a modulelor de depozitare. Dispozitivele de acces trebuie să aibă o foarte bună stabilitate și, în cazul unor piese cu o anumită masă și volum, să permită accesul concomitent al mai multor persoane, astfel încât mănuirea obiectelor să nu cadă sub incidența factorilor de risc pentru persoanele sau bunurile implicate.

2.4. Introducerea obiectelor într-un spațiu de depozitare este condiționată de efectuarea următoarelor operațiuni:

2.4.1. Ușurarea completă a spațiului nou construit, renovat sau restaurat (cf. nr. 1.0.3.).

2.4.2. Curățirea, dezinfectarea și dezinsectizarea generală a spațiului și a modulelor de depozitare (în anumite cazuri chiar deratizarea spațiilor).

2.4.3. Dezinfectarea, dezinsectizarea și conservarea obiectelor (curățiri, consolidări, deplieri, întinderi etc.).

2.4.4. Ori de câte ori este posibil, obiectele trebuie plasate în spații închise - cutii, dulapuri etc. Dacă se optează pentru expunerea liberă, atunci obiectele trebuie protejate împotriva depunerilor de impurități, în special de praf.

2.5. Așezarea obiectelor trebuie făcută astfel încât să li se asigure stabilitatea necesară, precum și o stare de repaus complet.

2.5.1. Așezarea și densitatea obiectelor trebuie astfel realizate, încât accesul la oricare din obiecte plasate în același micromodul să nu afecteze starea lui sau a celorlalte piese.

2.5.2. De regulă, obiectele se așază în modul unele lângă altele. Nu se admit suprapuneri decât pentru textilele plate, ușoare (2-3); documente; grafică (cel mult 10 piese). Obiectele suprapuse în cadrul aceluiași micromodul trebuie separate cu pânză sau hârtie neacidă.

2.5.3. Se va evita contactul fizic direct dintre metalele cu potențial electric diferit.

2.5.4. Cartonul sau hârtia folosite pentru confecționarea paspartuurilor, plicurilor, cutiilor etc. pentru depozitarea sau expunerea graficii, documentelor, clișeele etc. trebuie să fie neutre (pH 7,00).

2.5.5. Pictura pe pânză se depozitează în poziție verticală pe montanți. Dacă montanții sunt mobili, se vor lua măsuri pentru prevenirea trepidățiilor și a șocurilor prin folosirea cârligelor cu arc și interpunerea unor materiale elastice între lucrări și plasa de susținere, precum și între perete și cadrul montantului.

2.5.6. Dacă picturile se depozitează pe rafturi compartimentate, trebuie să se țină seama de următoarele recomandări:

2.5.6.1. nu se depozitează în același compartiment două sau mai multe lucrări;

2.5.6.2. lățimea compartimentului să fie ceva mai mare decât lățimea lucrării care se introduce, astfel încât aceasta să stea ușor înclinată (10-15°, - fața lucrării în sus);

2.5.6.3. înainte de introducerea lucrărilor în raft se scot cuiele, se fixează și se protejează beciungele, cârligele, celelalte accesorii.

2.5.7. Sunt interzise depozitarea pe jos (chiar temporară), rezemarea obiectelor de sursele de încălzire, de piesele de mobilier sau de alte corpuri din spațiul respectiv.

2.5.8. Picturile pe lemn se depozitează în poziție orizontală, pe blaturi mobile.

2.5.9. Documentele volante se introduc în plicuri din hârtie transparentă (hârtie cristal), iar plicurile câte 10-12 în cutii de carton neacid.

2.5.10. Cârligele din fondul vechi și rar, legate în piele sau cu ferecătură metalică se așază, de asemenea, separat, în poziție orizontală.

2.5.11. Este interzisă depozitarea clișeele și a fotografiilor în incinta atelierului foto sau în spații umede.

2.6. Accesul în depozitele de obiecte muzeale se face în baza prevederilor regulamentelor de ordine interioară stabilite de fiecare instituție.

2.6.1. Studiarea, cercetarea, fotografierea și filmarea bunurilor se efectuează, sub supravegherea conservatorului, într-un spațiu anume amenajat în mod corespunzător.

2.6.2. Se interzice folosirea spațiului de depozitare pentru alte activități.

2.6.3. În incinta depozitului de bunuri de patrimoniu nu sunt permise introducerea și depozitarea altor obiecte (de uz gospodăresc, imprimate, tipărituri, material expozițional etc.), a alimentelor.

2.7. Pentru realizarea evidenței operative a mișcării obiectelor și pentru o corectă analiză cauzală a modificărilor stării acestora, se introduce la fiecare depozit un registru de evidență a depozitului în care se consemnează natura activității în care este implicat obiectul (filmare, fotografiere, expoziție, cercetare etc.), durata, perioada, cine îl ia în primire etc.

2.8. La încetarea activității zilnice, depozitul se închide, iar cheile se predau. Se interzice scoaterea, chiar temporară, din incinta unității a cheilor de la depozite, atelier, birouri. Păstrarea lor se face într-un loc stabilit de conducerea muzeului, unde se lasă la plecare din unitate. Cheile nu se dau decât gestionarului.

3. ACTIVITATEA DE MÂNUIRE, AMBALARE ȘI TRANSPORT AL BUNURILOR CULTURAL-ARTISTICE

3.0. Unitățile deținătoare de bunuri de patrimoniu sunt obligate să instruiască tehnic personalul care, prin atribuții, vine în contact cu bunurile de patrimoniu, le mănuieste în spațiile de expunere, depozitare sau de tranzit. Pe cât posibil, în cadrul unităților mari și cu intensă circulație a obiectelor, se vor organiza echipe specializate.

3.1. Toate operațiile de mânăuire și transport intern se fac sub supravegherea conservatorului colecției/secției/muzeului.

3.2. Ori de câte ori au loc mișcări de bunuri, personalul antrenat în această operație se instruieste cu grijă, chiar dacă a mai participat la astfel de acțiuni.

3.3. În timpul manipulării bunurilor cultural-artistice se interzic:

3.3.1. Iarșirea obiectelor;

3.3.2. așezarea lor direct pe pardoseală, sprijinirea de piesele de mobilier, calorifere, sobe, uși, ferestre, pereți;

3.3.3. atingerea feței/spatelui pieturilor;

3.3.4. mânăuirea sculpturilor, pieselor de mobilier prin apucarea, presarea, tensiionarea protuberanțelor sau proeminențelor;

3.3.5. transportarea cu același mijloc (cărucior, cutie, coș etc.) a obiectelor cu structuri și mărimi diferite;

3.3.6. mișcarea obiectelor mari și grele fără a dispune de echipe corespunzătoare specificului operației;

3.3.7. mânăuirea mai multor obiecte în același timp de către o singură persoană;

3.3.8. mișcarea obiectelor în alte încăperi, fără examinarea prealabilă a stării lor de conservare;

3.3.9. fumatul în timpul mânăuirii obiectelor;

3.3.10. coborârea obiectelor mari (cu masă și volum) aflate la o anumită înălțime în dulapuri, pe rafturi, postamente etc., folosindu-se mijloace improvizate și fără stabilitate foarte bună.

3.4. Circulația obiectelor în spații muzeale trebuie să se facă numai cu mijloace care le asigură securitate și protecție (cărucioare, coșuri, cutii etc., amenajate în mod corespunzător). În timpul mânăuirii anumitor categorii de obiecte, cei care efectuează operațiunile vor purta mănuși adecvate.

3.5. În cadrul activităților de valorificare expozițională nu se expun decât bunuri din patrimoniul cultural național a căror stare de conservare este corespunzătoare.

3.6. Bunurile menționate mai jos nu se expun într-un an decât cel mult trei luni și numai dacă se asigură condiții de conservare și securitate deosebite: incunabule, miniaturi, acuarele, gravuri, desene, grafică, alișe, documente, obiecte din mătase, fotografii originale.

3.7. Itinerarea obiectelor necesare organizării expozițiilor în țară sau peste hotare se face potrivit unor principii metodologice expuse în cele ce urmează.

3.7.1. Instituția care organizează expoziția încheie cu deținătorul de la care împrumută bunurile un protocol, în care se stabilesc condițiile împrumutului. Protocolul trebuie să cuprindă următoarele prevederi:

3.7.1.1. Durata, locul și scopul acțiunii.

3.7.1.2. Parametrii microclimatici care trebuie asigurați.

3.7.1.3. Cine asigură ambalarea și transportul.

3.7.1.4. Cine însoțește transportul.

3.7.1.5. Depozitarea și protejarea ambalajelor.

3.7.1.6. Obligativitatea informării unității organizatoare în legătură cu modificările stării obiectului (obiectelor) și cauzele care le-au generat.

3.7.1.7. Alte prevederi menite să asigure protecția corespunzătoare a unor bunuri deosebit de valoroase, susceptibile de degradare, a unor obiecte care prezintă anumite particularități etc.

3.7.2. Cu cel puțin șase luni înaintea deschiderii unei expoziții, unitatea organizatoare întocmește lista bunurilor propuse pentru expunere, solicitându-se laboratoarelor de profil autorizate examinarea stării lor de conservare.

3.7.3. Laboratoarele examinează obiectele, stabilind lucrările a căror stare face imposibilă expunerea lor, lucrările care pot fi expuse, dar asupra cărora trebuie intervenit în prealabil, indicând și durata operațiilor respective.

3.7.4. Se interzic ca fiind extrem de dăunătoare, oricare ar fi motivele invocate, atât intervențiile superficiale de mascare a stării reale a obiectului, cât și renunțarea la anumite proceese tehnologice etc, pentru ca lucrarea să fie gata la un anumit termen.

3.7.5. Trimiterea unor astfel de lucrări dintr-o localitate în alta trebuie precedată de examinarea lor riguroasă, cele care prezintă semne sau tendințe de degradare ambalându-se numai după ce au fost consolidate de către un restaurator de specialitate, care autorizează expedierea.

3.7.6. Itinerarea obiectelor, indiferent de distanța sau rapiditatea cu care trebuie să circule, se face numai dacă sunt ambalate în mod corespunzător. Obligația de a ambala obiectele în tranzit se stabilește prin protocol între părțile interesate, precizându-se cine asigură această importanță operațiune.

3.7.7. Examinarea lucrării, ambalarea și însoțirea transportului se asigură de către personalul autorizat, stabilit prin protocol.

3.7.8. Bunurile de patrimoniu nu se expediază cu poșta sau coletăria. În cazul în care o lucrare călătorește cu mesageriile, ea va fi însoțită de conservator pe itinerarul: deținător - gară (încărcare), gară (descărcare-încărcare) - unitatea organizatoare sau invers. După caz, vor fi însoțite de personal de pază specializat.

3.8. Pentru fiecare lucrare împrumutată și itinerată se întocmește documentația stării de conservare, ca un instrument de evaluare obiectivă a modului de stării obiectului. Pe această bază se fac și operațiile de predare-primire. Documentația se compune din:

3.8.1. 1-2 fotografii 18/24 cm de ansamblu ale obiectului, luate din unghiuri care să permită cuprinderea în câmpul imagiunii a cât mai multe din componentele esențiale ale acestuia.

3.8.1.1. Câteva fotografii de detalii ale unor zone considerate de specialist (restaurator/conservator) ca fragile, sau care prezintă începutul unui proces de degradare ce ar putea evolua în timpul itinerării etc.

3.8.1.2. Se vor nota cu exactitate condițiile în care s-au făcut fotografiile: deschiderea diafragmei, timpul de expunere, distanța, sensibilitatea filmului etc.

3.8.2. O microfisă, în care principalul element îl constituie descrierea exactă a stării de conservare a obiectului, recomandări speciale de ambalare, mânăuire, expunere etc. Dacă expoziția se itinerază în străinătate, microfisa trebuie să aibă un duplicat în limba țării respective sau, dacă acest lucru nu este posibil, în limba engleză.

3.8.3. Lucrările se predau și se primise numai pe baza documentațiilor astfel elaborate, documentații care trebuie oficializate pentru a avea valoare în fața instanțelor de judecată în cazul unor litigii.

3.9. Orice bun cultural-artistice care face parte din patrimoniul cultural național și care se află în afara perimetrului unității deținătoare trebuie ambalat potrivit regulilor de conservare științifică. Ambalarea trebuie făcută în raport cu particularitățile morfologice și cu proprietățile fizico-mecanice ale bunurilor implicate și astfel concepută încât să asigure protecția deplină a obiectelor împotriva următorilor factori de risc:

- 3.9.1. variațiile microclimatice, în special fluctuațiile umidității relative;
- 3.9.2. pătrunderea lichidelor și a gazelor;
- 3.9.3. șocuri și trepidații;
- 3.9.4. degradări mecanice.
- 3.10. În funcție de factorii enumerați mai sus, ambalajul folosit trebuie să răspundă următoarelor cerințe:
- 3.10.1. să fie făcut din materiale rigide și rezistente pentru a preveni deteriorările mecanice provocate de factorii exteriori;
- 3.10.2. să fie etanș și impermeabil;
- 3.10.3. să asigure o bună izolare termică a conținutului, astfel încât la o diferență de temperatură de 20-30° C, în interiorul containerului, temperatura să nu se modifice cu mai mult de 1-2° C;
- 3.10.4. materialele folosite să fie inerte din punct de vedere chimic, să fie compatibile cu proprietățile fizico-chimice ale obiectelor;
- 3.10.5. să anuleze șocurile și trepidațiile.
- 3.11. Pentru transportarea obiectelor de natură organică, sensibile la fluctuațiile de umiditate și temperatură, ambalajele vor conține și o anumită cantitate de materiale care asigură inerția de microclimat.
- 3.12. Înainte de ambalare, obiectele se examinează cu atenție, scoțându-se sau protejându-se, după caz, cuiele, sărmele, inelele, beciugurile, balamacele, agățătorii etc.
- 3.13. Picturile cu geam se protejează prin lipirea pe sticlă a unor benzi adezive dispuse în paralel și perpendicular unele față de altele.
- 3.14. Capacul se prinde întotdeauna în holtz-șuruburi.
- 3.15. Cutiile vor fi prevăzute cu mânere pentru manipulare.
- 3.16. Dacă într-o cutie se ambalcăză mai multe piese, iar poziția acestora nu este vizibilă din cauza materialului de ambalare, pe capacul interior se va prinde o schiță de amplasare a obiectelor.
- 3.17. Pe capac, ca și în părțile laterale, se marchează codul de poziție, de material fragil, de material casant de protecție de intemperii, locul unde se deschide etc.
- 3.18. Containerele care transportă obiecte fragile se fixează bine în mijloacele de transport, punându-se între ele și suprafața de contact (sau părțile laterale ale mijloacelor de transport) materiale elastice de grosimi și densități potrivite cu masa acestora.
- 3.19. Trebuie avută, de asemenea, în vedere și prevenirea efectelor care pot rezulta în timpul transportului pe distanțe mari, ca rezultat al tasării materialului folosit la ambalare.
- 3.20. Dacă containerele în care se transportă lucrările nu au fost izolate termic, trebuie să se folosească un mijloc de transport auto care răspunde acestei cerințe.
- 3.21. Sunt interzise descărcarea containerelor și menținerea lor, chiar pentru perioade scurte, expuse intemperiilor pe rampe, în piețe sau alte locuri descoperite și nepăzite.
- 3.22. Nici un transport de bunuri de patrimoniu, indiferent de mijlocul care se va utiliza (auto, feroviar, apă, aer), nu va circula fără însoțitor competent.
- 3.23. În cazul transportării unor opere de artă de valoare deosebită, cu mijloace auto, se va alege un itinerar precis. În timpul opririlor programate în localitățile prevăzute în itinerar, mijloacele de transport vor fi garate în locurile fixate de către organele de ordine. Se interzice oprirea, chiar temporară, în alte locuri decât cele indicate. Itinerarul va fi comunicat organelor de Poliție.

4. FILMAREA ȘI FOTOGRAFIEREA BUNURILOR CULTURAL-ARTISTICE, TEHNICE ȘI ȘTIINȚIFICE

- 4.0. Filmarea/fotografierea bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național se aprobă de către direcția de specialitate din Ministerul Culturii.
- 4.1. În acest scop, solicitantul va înainta o cerere însoțită de o copie a contractului întocmit cu deținătorul, prin care se solicită aprobarea pentru fotografierea/filmarea obiectelor clasate.
- 4.2. Nu se aprobă filmarea/fotografierea bunurilor de patrimoniu în următoarele cazuri:
- 4.2.1. Dacă se apreciază că acțiunea pentru care se solicită aprobarea are un caracter minor în raport cu valoarea obiectului.
- 4.2.2. Obiectul nu este în stare bună de conservare (se exceptează fotografiile necesare activității de conservare-restaurare).
- 4.2.3. Există replici de valoare egală sau apropiată care pot substitui originalul, fără ca prin aceasta să se diminueze calitatea reproducerii.
- 4.2.4. Fototecile muzicale, Arhiva de imagini sau alte instituții posedă clișee utilizabile, potrivite scopului urmărit.
- 4.3. Deținătorul cărui a s-a solicitat aprobarea studiază oportunitatea solicitării, examinează starea de conservare a obiectelor respective, precum și implicațiile efectelor filmării/fotografierii asupra acestora și avizează (sau nu) filmarea/fotografierea pentru fiecare caz în parte.
- 4.4. Adresa se trimite spre aprobare direcției de specialitate din Ministerul Culturii, iar aceasta comunică solicitantului decizia sa.
- 4.5. La filmarea/fotografierea bunurilor din patrimoniul cultural național trebuie respectate următoarele reguli:
- 4.5.1. Deținătorul instruește echipa de filmare/fotografiere asupra condițiilor în care aceasta are acces în instituție și la obiecte, regulile generale de securitate care trebuie respectate (fumat, zonele de acces, folosirea instalațiilor etc.), precum și celelalte condiții menite să prevină degradarea obiectelor ca urmare a prezenței și activității echipei.
- 4.6. Filmarea/fotografierea bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național se face în prezența conservatorului muzeului/colecției.
- 4.7. Obiectele de natură organică nu vor fi expuse la intensități luminoase maxime (cerute de condițiile de filmare), decât în limita timpului strict necesar. Toate operațiunile preliminare (fixare, încadrare, distanță, punere la punct etc.) se vor face folosindu-se o intensitate luminoasă de cel mult 100 de lueși.
- 4.8. Nu se admit surse de iluminat care emit radiații U.V. În acest sens, echipa de filmare va prezenta conservatorului documentația privind calitatea spectrală (spectrul lungimilor de undă emise) a surselor folosite.
- 4.9. Sursele de iluminare vor fi prevăzute cu filtre I.R. Dacă în timpul operațiunii de filmare, sursele de lumină emit radiații I.R. puternice, corpurile de iluminat se vor ține la o distanță cât mai mare de obiecte, durata de iluminare maximă nu va depăși un minut și se va intensifica ventilarea spațiului în care se filmează.

4.10. Măsuri speciale vor proteja picturile, cărțile, grafica, pergamentele, documentele, miniaturile, obiectele din piele, textile, la care, pe lângă măsurile arătate mai sus, se va recurge la ventilarea suplimentară a spațiului pentru ca temperatura suprafeței lucrărilor și a stratului superficial să nu crească cu mai mult de 1, 1/2°C, iar U.R. din încăperea să nu scadă sub 50%.

4.11. Filnarea/fotografierea se va consemna, pentru fiecare obiect în parte, în registrul de mișcare a obiectelor din colecția respectivă.

5. ATRIBUȚIILE CONSERVATORULUI DE COLECȚIE/MUZEU

5.0. Conservarea bunurilor clasate se compune din activități și procese menite să asigure condiții necesare pentru menținerea acestora într-o stare cât mai apropiată de cea inițială. În acest cadru, profilaxia proceselor de alterare, îmbătrânire, degradare, indiferent de factorii care le produc, are o importanță fundamentală.

5.1. Responsabilitatea păstrării patrimoniului revine tuturor lucrătorilor din muzeu. Rezolvarea însă a unor activități dominate de probleme de ordin tehnic, complexitatea unor procese, precum și efectele extreme de dăunătoare pe care le-ar avea abordarea sau rezolvarea lor necompetentă impun prezența conservatorilor de colecție și de muzeu, specializați în problemele conservării patrimoniului.

5.1.1. În postul de muzeograf-conservator de muzeu și de oficiu de patrimoniu vor fi încadrați absolvenți ai institutelor de învățământ superior ce au fost atestați. Pentru postul de conservator de colecție/secție se pot angaja și cadre cu studii medii. Conservatorul nou încadrat își poate exercita atribuțiile după ce a primit certificatul de liberă practică, conform normativelor legale în vigoare.

5.1.2. Conservatorul de colecție/secție poate fi însărcinat cu gestionarea colecțiilor secției respective. În astfel de cazuri, activitatea de gestionare - predări, primiri, inventariere, evidență contabilă etc. - nu trebuie să împiedice asupra îndeplinirii atribuțiilor de ocrotire, conservare și securitate, prioritară în ansamblul sarcinilor conservatorului.

5.2. Atribuțiile conservatorului de secție/muzeu sunt următoarele:

5.2.1. Determină calitatea mediului ambiant din spațiile în care sunt expuse sau depozitate bunuri de patrimoniu: temperatura, umiditatea relativă, calitatea spectrală a radiațiilor electromagnetice, intensitatea luminoasă, factorii de poluare și biodegradare. Înregistrează permanent valorile și variațiile acestor factori, determină formele specifice de manifestare și efectele lor.

5.2.2. Asigură funcționarea corectă a aparatelor folosite pentru controlul condițiilor microclimatice (termohigrometre, termohigrografe, psihometre, luxmetre etc.). Studiază și prelucrează (inclusiv statistic) rezultatele înregistrărilor făcute cu aceste aparate și ia măsuri pentru corectarea anomaliilor constatate (reducerea temperaturii, corectarea excesului sau a deficitului de umiditate etc.), pentru asigurarea stabilității microclimatice, potrivit parametrilor recomandați de prezentele norme.

5.2.3. Supraveghează funcționarea sistemelor de încălzire și de iluminat, urmărind ca temperatura (și prin intermediul acesteia U.R.), precum și intensitatea luminoasă să se înscrie în parametrii prescriși de regulile conservării științifice.

5.2.4. Determină gradul de salubritate al oricărei încăperi destinate valorificării sau depozitării - chiar temporare - a colecțiilor.

5.2.5. Îndrumă și supraveghează operațiile de curățire și de aerisire a spațiilor de expunere și de depozitare, precum și a căilor de acces. Instruiește personalul însărcinat cu executarea acestor activități.

5.2.6. Participă în mod nemijlocit la toate operațiile întreprinse pentru desprăfuirea, aerisirea și curățirea obiectelor, în special a celor de natură organică.

5.2.7. Asigură aplicarea prevederilor conservării în toate împrejurările în care obiectele sunt manipulate, ambalate și transportate. Ia măsuri ca sistemele de ambalare să fie adecvate cerințelor specifice fiecărui gen de obiecte, pentru evitarea tensionărilor, vibrațiilor, șocurilor, variațiilor de umiditate și de temperatură.

5.2.8. Participă la organizarea expozițiilor de bază sau temporare, stabilind modalitățile concrete de etalare a obiectelor, potrivit normelor de conservare.

5.2.9. Întocmește fișele de sănătate pentru obiectele muzeale și asigură controlul permanent al stării lor de conservare. Ia măsuri pentru tratarea de către restauratori a obiectelor la care se descoperă procese evolutive de degradare. Analizează cauzele care determină această evoluție, recomandând măsuri pentru înlăturarea lor.

5.2.10. Face propuneri privind restaurarea bunurilor din colecțiile de care se ocupă, restaurare care urmează să fie făcută de către laboratoarele de profil.

5.2.11. Asigură dezinfectarea obiectelor care se introduc în muzeu. Ia măsuri pentru dezinfectarea și dezinsectizarea depozitelor și a sălilor de expunere ori de câte ori se depistează existența unor procese de biodegradare.

5.2.12. Participă, împreună cu personalul științific, la organizarea depozitelor de colecții. În acest sens, indică cele mai potrivite sisteme de plasare a obiectelor (inclusiv forma, natura și dimensiunile modulelor de depozitare), în funcție de specificul obiectelor și de cerințele asigurării unei stări de repaus.

5.2.13. Interzice ca în spațiile de depozitare a colecțiilor să se depoziteze alte materiale.

5.2.14. Interzice ca în sălile de expunere sau depozitare să se introducă alimente, să se folosească substanțe inflamabile sau substanțe care în combinație cu aerul dau naștere la amestecuri explozive. Urmărește respectarea regulilor referitoare la spațiile speciale destinate fumătorilor.

5.2.15. Întocmește documentația stării de sănătate a obiectelor care se itinerează, se împrumută etc., în cadrul unor manifestări de nivel național sau internațional, conform protocolului încheiat între părți.

5.2.16. Elaborează, împreună cu ceilalți factori din muzeu și cu organele competente, planul de prevenire și de combatere a incendiilor, ținând seama de toate sursele și împrejurările care le-ar putea declanșa.

5.2.17. Asigură, anual, prin întreprinderi de specialitate, verificarea stării și funcționării sistemelor de iluminat, încălzire, apă și canal.

5.2.18. Analizează modul în care este asigurată securitatea obiectelor din colecții, propunând măsuri corespunzătoare pentru prevenirea sustragerilor și a actelor de vandalism.

5.2.19. Veghează ca orice intervenție - indiferent de natura acesteia - asupra unui obiect muzeal să se facă numai de către restauratori calificați și numai potrivit principiilor și normelor restaurării științifice.

5.2.20. Instruiește, ori de câte ori este necesar, persoanele implicate în activități legate de ocrotirea patrimoniului din muzeu, în legătură cu problemele pe care le ridică conservarea colecțiilor și modalitățile corecte de rezolvare. Semnalează conducerei instituției, precum și organismelor abilitate de Ministerul Culturii schimbările majore care afectează starea de conservare a patrimoniului.

5.2.21. Îndeplinește orice alte sarcini care se înscriu în sfera activității de ocrotire și conservare a patrimoniului.

6. ATRIBUȚIILE CONSERVATORULUI GENERAL DIN OFICIILE PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL

- 6.0. Asigură aplicarea prevederilor legislației în vigoare referitoare la ocrotirea, conservarea și restaurarea bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național de către toți deținătorii bunurilor din județul (municipiul) de care răspunde oficiul de patrimoniu în care lucrează.
- 6.1. Verifică periodic starea de sănătate a obiectelor clasate și analizează condițiile de păstrare, folosire și securitate. Determină cu aparate adecvate calitatea mediului ambiant în care bunurile sunt plasate și propune măsuri de corectare a anomaliilor microclimatice constatate, de salubritate a spațiilor, de asigurare a condițiilor de conservare științifică. Constatările controlului efectuat, măsurile de îmbunătățire a condițiilor se consemnează și în registrul unic de control existent la fiecare deținător.
- 6.2. Întocmește fișa de sănătate pentru toate bunurile de patrimoniu clasate, acordând prioritate obiectelor de mare valoare, dar degradate. Consemnează periodic modificările intervenite în starea obiectelor, analizează cauzele care le-au determinat luând măsuri corespunzătoare.
- 6.3. Face propuneri pentru restaurarea bunurilor degradate. Întocmește lista bunurilor clasate ce fac parte din patrimoniul cultural național care urmează să fie restaurate de către laboratoarele autorizate. Asigură documentația aferentă cu propunerile de restaurare.
- 6.4. Semnalează pe linie ierarhică conducerii Inspectoratului județean/municipal pentru cultură, precum și direcției de specialitate din Ministerul Culturii schimbările majore survenite în starea de conservare a obiectelor/obiectivelor, natura accidentelor, degradările suferite etc., indicând cauzele și circumstanțele care le-au determinat.
- 6.5. Instruiește periodic deținătorii bunurilor în legătură cu obligațiile pe care le au pe linia aplicării prevederilor Legii ocrotirii patrimoniului cultural național mobil și a măsurilor de ocrotire și păstrare a bunurilor declarate, conform normelor de conservare. Propune măsuri de sancționare a celor care încalcă prezentele norme.
- 6.6. Îndeplinește orice alte atribuții în domeniul ocrotirii și conservării patrimoniului, stabilite de organismele abilitate din subordinea Ministerului Culturii.

7. DISPOZIȚII FINALE

- 7.0. Prezentele norme de conservare se constituie în program de ocrotire a patrimoniului cultural național cu aplicare imediată. Fiecare deținător de patrimoniu cultural național este obligat să asigure cadrul organizatoric și condițiile materiale necesare aplicării acestora.
- 7.1. În conformitate cu prevederile prezentelor norme, toți deținătorii de bunuri clasate au obligația de a verifica starea de conservare a patrimoniului. Dacă această operațiune nu poate fi efectuată prin mijloace proprii, conservatorul Inspectoratului județean/municipal are obligația de a asigura asistență de specialitate la cerere. În acest sens, se vor identifica bunurile clasate aflate în stare avansată de fragilizare sau susceptibile de degradare.
- 7.2. Pe baza constatărilor sus-menționate, deținătorii vor elabora programe proprii de conservare a bunurilor clasate, prevederile acestora urmând a fi incluse în Regulamentul de ordine interioară sau în cuprinsul altor reglementări care vizează activitatea persoanelor ce vin în contact cu valori patrimoniale.
- 7.3. În cadrul activităților de aplicare a prezentelor norme se fac următoarele precizări în legătură cu sarcinile care revin personalului de conducere din muzee, altor factori:
- 7.3.1. *Directorul muzeului:*
- 7.3.1.1. Răspunde de starea patrimoniului instituției pe care o conduce.
- 7.3.1.2. Asigură îndeplinirea integrală a prevederilor legislației pentru ocrotirea patrimoniului cultural național și a programelor de ocrotire și conservare a acestuia, în conformitate cu spiritul și litera prezentelor norme de conservare.
- 7.3.1.3. Controlează felul în care se rezolvă problemele pe care le ridică conservarea colecțiilor din sălile de expunere, depozite, felul în care se mănuiesc, se transportă, se cercetează și se valorifică bunurile de patrimoniu.
- 7.3.1.4. Asigură prelucrarea periodică a legislației privind ocrotirea bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național.
- 7.3.1.5. Ia măsuri de instruire imediată a personalului nou angajat (șefi de secție, muzcografi, conservatori etc.), prin stagii de pregătire în domeniul ocrotirii patrimoniului cultural național.
- 7.3.1.6. Ia măsuri pentru ca personalul de specialitate din muzeu - conservatori, restauratori - să fie folosit numai în activitatea de ocrotire a patrimoniului cultural național. La instituțiile - muzee, biblioteci etc. - care nu au muzcografi sau bibliotecari-conservatori, ia măsuri de reprofilare și pregătire (specializare) a unora din cadrele existente, astfel încât sarcinile în domeniul ocrotirii și conservării patrimoniului să fie realizate în mod competent.
- 7.3.1.7. Veghează ca valorificarea patrimoniului, în special în cadrul expozițiilor, să se facă luându-se în considerare implicațiile pe care această activitate le are asupra acestor bunuri.
- 7.3.1.8. Imediat ce intervin modificări majore în starea de conservare a obiectelor, le va aduce la cunoștință forurilor competente din subordinea Ministerului Culturii sau a altor organisme.
- 7.3.1.9. Sancționează prompt încălcările prezentelor norme.
- 7.3.2. *Muzcografii, șefii de secție:*
- 7.3.2.1. Răspunde material și moral de starea patrimoniului din secția în care lucrează.

7.3.2.2. Colaborează nemijlocit cu conservatorul la rezolvarea următoarelor probleme:

7.3.2.2.1. Asigurarea condițiilor microclimatice: potrivit prevederilor prezentelor norme.

7.3.2.2.2. Etalarea corectă a bunurilor expuse.

7.3.2.2.3. Organizarea depozitului potrivit criteriilor conservării științifice. La proiectarea și amenajarea depozitului de colecții muzeale participă în mod direct toți muzeograful din secție.

7.3.2.2.4. Mănuirea și transportarea corectă a bunurilor.

7.3.2.2.5. Asigurarea securității bunurilor expuse sau depozitate.

7.3.2.2.6. Respectarea normelor de conservare de către personalul de supraveghere și curățenie.

7.3.3. *Inspectoratul județean/municipal pentru cultură, forurile tutelare ale unităților departamentale:*

7.3.3.1. Sprijină muzeele, bibliotecile etc. la elaborarea programelor de rezolvare a activităților de ocrotire, conservare și restaurare a patrimoniului cultural național din muzee și de la ceilalți deținători de patrimoniu de pe teritoriu, în conformitate cu normele de ocrotire și conservare a patrimoniului.

7.3.3.2. Asigură cadrul organizatoric și condițiile materiale de care depinde aplicarea măsurilor din programele de ocrotire și conservare ale patrimoniului cultural național, precum și prevederile normelor de conservare.

7.3.3.3. Controlează și analizează periodic modul de rezolvare a problemelor și stadiul îndeplinirii atribuțiilor în domeniul ocrotirii patrimoniului.

7.3.3.4. Sancționează încălcarea prevederilor legislației și a normelor de ocrotire, conservare și restaurare a bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național de către personalul din unitățile subordonate.

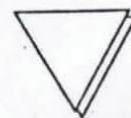
7.4. Încălcarea prevederilor prezentelor norme de către deținătorii bunurilor din patrimoniul cultural național, de personalul care, prin atribuții sau sarcini de serviciu, vine în contact cu aceste bunuri; atrage după sine, după caz, sancțiuni administrative, civile sau penale.

7.5. Prezentele norme sunt valabile și pentru celelalte bunuri cultural-artistice, tehnice, științifice din colecțiile muzeelor.

7.6. Bunurile care fac parte din fondul arhivistic național se păstrează, se conservă, se valorifică științific și se pun în circuit public potrivit dispozițiilor legale privind fondul arhivistic național și normelor științifice elaborate în acest sens de către Direcția Generală a Arhivelor Statului.

CUPRINS

Vademecum	1
1. Expunerea bunurilor cultural-artistice	2
2. Depozitarea bunurilor cultural-artistice	5
3. Activitatea de mânuire, ambalare și transport al bunurilor cultural-artistice	8
4. Filmarea și fotografierea bunurilor cultural-artistice, tehnice și științifice	11
5. Atribuțiile conservatorului de colecție/muzeu	12
6. Atribuțiile conservatorului general din oficiile pentru patrimoniul cultural național	14
7. Dispoziții finale	15

Prezentele norme au fost elaborate de:

AUREL MOLDOVEANU - conservator general

și actualizate de:

DOINA DARVAȘ - biolog conservator;
MARIA LUNGU - restaurator; RADU BALICA - restaurator;
MIHAI LUPU - chimist; GHEORGHE NICULESCU - fizician

Procesare computerizată TOP-GAL SRL

MINISTERUL CULTURII

Piața Presei Libere, nr. 1

București, sector 1

Telefoane: 617.60.10; 618.34.73;
618.22.16